

NATO program

Zaštita životne sredine: Simuliraju incidente da izbjegnu zagađenje

Projekat se bavi simulacijom incidenata koji rezultiraju u nekontrolisanoj emisiji vazdušnih zagađivača

Crna Gora je nedavno dobila prvi Centar za simulaciju incidenata od zagađenja vazduha (GEPUS), koji je finansiran kroz NATO program "Nauka za mir i sigurnost" (SPS), a u okviru prioriteta - bezbjednost životne sredine i prognoza katastrofalnih događaja.

Projekat se bavi simulacijom incidenata koji rezultiraju u nekontrolisanoj emisiji vazdušnih zagađivača, a koje mogu izazvati industrijski objekti, kao i oni za skladištenje opasnih materija, transportna sredstva, kao i teroristički napadi.

Glavni rezultati projekta su integrisani hardversko-softverski sistem za simulaciju i praćenje nekontrolisane emisije vazdušnih zagađivača, simulaciono-edukacioni Centar u okviru Ministarstva odbrane, kao i edukacioni centar i laboratorija na Univerzitetu Crne Gore.

Kodirektor Centra i rukovodilac GEPUS projekta, profesor Elektrotehničkog fakulteta Radovan Stojanović za "Vijesti" kaže da je u SPS programu NATO-a od 2008. godine.

"Tada sam sa italijanskim partnerom u funkciji partner direktora konkurisao za manji projekat, podržan od strane tadašnjeg Sektora za nauku, pod nazivom "Procesiranje geografskih informacija i vizuelna analitika za potrebe bezbjednosti životne sredine". Služeći se rezultatima tog projekta sa kolegama Rafaelom De Amiciemi, Đuzepeom Kontijem, od strane jednog od najuglednijih svjetskih izdavača Springer, izdata je monografija pod nazivom „Geoprostorna vizuelna analitika: procesiranje geografskih informacija u funkciji bezbjednosti životne sredine”, navodi Stojanović. Taj manji projekat, kaže on, bio je preporuka za povezivanje sa značajnim partnerima u toj oblasti, ali i podsticaj da crnogorski naučnici

konkurišu za projekat iz šeme SPS pod nazivom „Zajednički istraživački projekat“.

“Tako je zapravo nastao GEPSUS projekat, što je skraćeni naziv za Procesiranje geografskih informacija u svrhu bezbjednosti životne sredine u urbanim područjima”. On pripada prioritetima bezbjednost životne sredine i prognozama katastrofalnih događaja. GEPSUS se bavi simulacijom incidenata koji rezultiraju u nekontrolisanoj emisiji vazdušnih zagađivača. Takođe, projekat se parcijalno odnosi i na šumske požare, jer smo bili svjedoci da je u Podgorici, krajem avgusta 2012., koncentracija praškastih materija (PM10 čestica) dostigla skoro tri puta viši nivo od dozvoljenog. Na osnovu ulaznih parametara i matematičkog modela prostiranja, mi simuliramo šta će se dogoditi, odnosno dajemo prognozu kako će incident teći u vremenu i prostoru. Za sve ovo se upotrebljavaju moderne ICT tehnologije, matematičko i softversko modeliranje, GIS podaci,...”, objašnjava profesor Stojanović.

On dodaje da je nosilac projekta Elektrotehnički fakultet, a da je krajnji korisnik Ministarstvo odbrane.

“Glavne benefite GEPSUS projekta treba tražiti kroz njegove rezultate, koji će se koristiti u Crnoj Gori, ali i zemljama regiona i ostalim NATO članicama. Radi se o integrisanom hardversko-softverskom sistemu za simulaciju i praćenje nekontrolisane emisije vazdušnih zagađivača, simulaciono-edukacionom centru u okviru Ministarstva odbrane koji će biti otvoren u objektima vojnog aerodroma i predstavljaće najmoderniji takav centar u ovom dijelu Evrope, te u edukacionom centru i laboratorija na Univerzitetu Crne Gore”, zaključio je Stojanović.

NATO traži konkretne rezultate

Stojanović ističe da je koordinirao ili koordinira naučnim projektima iz svih EU šema, FP6, FP7, Tempus, IPA.

“Ali, iskreno rečeno, najviše sam posvećen NATO projektima. Iz prostog razloga što su uspjeli da izbjegnu ogromnu birokratiju, što su veoma transparentni i fleksibilni, što angažuju mlade istraživače - stipendiste, što ne daju honorare i što na kraju traže konkretan rezultat koji će se koristiti u praksi.

Treba istaći da iza NATO uspjeha stoji nauka, jer ne bi NATO imao takvu političku i vojnu moć da ne uvažava nauku i tehnologiju. Naprotiv, vrlo brzo primjenjuje najnovija naučna dostignuća”, ocijenio je profesor Stojanović.

Imamo stručne ljude u vojsci

Vojna nauka je najjača i u toj oblasti se ne mogu tolerisati fingirani rezultati, napomenuo je profesor Stojanović.

“GEPSUS projekat smatram za početak vojne nauke kod nas. Iznenadio sam se koliko kompetentnih ljudi u naučnom smislu postoji u našoj vojsci. Ne treba napominjati da se i sam nivo nauke razlikuje po tome da li se radi o istraživačkoj, komercijalnoj, industrijskoj ili vojnoj nauci. Ne samo ETF, nego bi i druge institucije trebalo da se angažuju u ovim projektima, kao i kompanije”, kaže on.

(Ovaj tekst je dio projekta “Pričajmo o NATO-u”, koji su "Vijesti" realizovale uz podršku ambasade SAD u Podgorici)

Izvor: Vijesti online (www.vijesti.me); Autor: Tina Popović, Objavljeno: 03.08.2014